

Regeringsrätten

RÄTTSFALL

Värdet av icke börsnoterade aktier

Besvär av inspektoren B. angående inkomst- och förmögenhetstaxering år 1948. — B. ägde 251 aktier i Tegelbruksaktiebolaget Walla — Katrineholm. TN och PN uppskattade värdet å aktierna efter 800 kr för aktie i enlighet med givna direktiv. KR: ej utredning. — B. ansåg, att aktiernas värde icke översteg 640 kr för styck. År 1946 hade visserligen aktievärdet den 31/12 1945 bestämts till 800 kr. Aktiernas antal hade då varit 812 stycken å vardera nominellt 500 kr. Sedan aktiekapitalet genom fondemission år 1947 ökat från 406.000 till 507.500, skulle de nu 1015 aktierna erhålla ett värde av vardera 640 kr. Något tillskott till bolaget hade icke skett genom fondemissionen, varför värdet av aktiestocken i dess helhet icke förändrats. Utvecklingen för bolaget efter år 1946 motiverade icke heller något högre värde å aktierna. Tvärtom syntes flera skäl tala för att värdet borde sättas lägre. Sålunda hade bolaget för att vidmakt-hålla tillgången på lera nödgats för-

värva en jordegendom till högre pris än som kunde anses betingat av egendomens värde i och för sig. Det partiella byggnadsstoppet hade i ogynnsam riktning påverkat efterfrågan på tegelindustriens produkter med påföljd att omsättningen i hög grad nedgått i förhållande till de fasta omkostnaderna. Med hänsyn härtill hade bolaget för sin löpande rörelse nödgats uppta ett större lån. Skuldsättningen vore stor i förhållande till det egna kapitalet. Utredning i siffror åberopades. Rörelsens känslighet medförde att största försiktighet borde iakttagas vid värderingen. — Taxeringsmyndigheterna framhöllo, att det matematiska värdet den 31/12 1947 utgjorde 811 kr för aktie, därvid hänsyn tagits till dolda reserver. Den 31/12 1948 utgjorde det matematiska värdet 878 kr för aktie. — B. hävdade att saluvärdet på en aktie borde bestämmas av bolagets framtidsutsikter och möjligheter att för-ränta sitt aktiekapital och icke av det matematiska värdet på de till-gångar, som funnes i bolaget. För

förekomma därför att ett ärende prövas efter taxeringsårets utgång.

Som det nu är, har prövningsnämnden sannerligen en ytterst ringa uppgift att fylla under tiden 1 jan. —30 juni och synes saklöst kunna avskaffas under denna tid. Dödsbo-befrielse o. d. kan taxeringsnämnden

klara av lika bra och övriga ärenden kan väl förtroendefullt helt överlåtas på intendenten, då prövningsnämnden ju ändock icke kan göra mycket åt dem. Hur går det förresten, om intendenten yrkar avslag på besvär och prövningsnämnden avslår hans yrkande? Blir besvären bifallna då?

verksamhetsåret 1947 hade bolaget lämnat en utdelning av 38:75 kr för aktie. På ett värde av 800 kr bleve då den effektiva förräntningen 4,84 %. En dylik förräntning torde visserligen icke i alltför stor utsträckning avvika från vad *börsnoterade* aktier i allmänhet gav vid denna tidpunkt. *Icke börsnoterade* aktier värderades emellertid i allmänhet lägre än börsnoterade. En effektiv förräntning av 6 % torde vara det minsta som begärdes för icke börsnoterade aktier. Utginge man från värdet 640 kr, motsvarade 6 % härav 38:40 kr, alltså nästan den utdelning som lämnats för verksamhetsåret 1947. Under 1948 hade bolaget tvingats till kraftiga inskränkningar i verksamheten. Utdelningen hade blivit endast 30 kr för aktie. Vidare åberopades utslag av HD den 2/9 1950 i gåvoskattmål angående värdet av aktierna i fråga den 10/12 1947. HD hade funnit att utredningen i målet icke givit stöd för antagande att vid försäljning under normala förhållanden kunnat vid gåvotillfället påräknas ett högre pris än 640 kr för aktie. — RR biföll B:s talan, enär med hänsyn till vad i målet förekommit finge antagas att värdet å ifrågavarande aktier icke överstigit 640 kr för aktie. (RR:s utslag den 30/10 1951.)

Medlemsavgifter

Aktiebolaget Elektrocentralen har icke erhållit avdrag för avgift till Skånes handelskammare med 15 kr och för avgift till Elgrossisternas förening med 650 kr. (RR:s utslag den 12/11 1951.)

Dödsbo beskattat för boutredningskostnader etc.

Besvär av dödsboet efter B. angående inkomsttaxering år 1945. — B., som avled den 12/2 1943 och som synes ha varit ensam ägare av Byggnadsvärlden Aktiebolag, hade genom testamente förordnat, att aktierna i bolaget skulle tillfalla två personer,

under villkor att bolaget betalade bl. a. kostnaderna för boutredningen. På grund härav hade bolaget under år 1944 av tidigare beskattade vinstmedel utbetalat 1.000 kr till en av boutredningsmännen samt använt 3.807 kr för likvidering av boutredningskostnader och skatter. Hos PN yrkade TI, att dödsboet skulle beskattas för 4.800 kr. TI ansåg det vara uppenbart, att de av bolaget verkställda utbetalningarna gjorts för att minska de utgifter, som eljest skulle ha gjorts av dödsboet. Att utbetalningarna delvis skett på grund av testamentariska bestämmelser av den avlidne, som varit ensam aktieägare i bolaget, syntes sakna betydelse. PN biföll yrkandet. KR: ej ändring. RR lämnade besvären utan bifall. (RR:s utslag den 6/12 1951.)

Utdelning vid upplösning av brandstodsbolag.

Skattepliktig intäkt?

Besvär av TI angående hemmansägaren A:s inkomsttaxering år 1946. — A. har vid utskiftning av ett brandstodsbolags tillgångar i samband med bolagets upplösning erhållit ett belopp av 297 kr. De utskiftade tillgångarna ha utgjorts av medel, som alltifrån bolagets bildande år 1865 avsatts till en reservfond, som vid utskiftningen år 1945 uppgick till 85.354 kr. Av det utdelade kapitalet utgjorde 44,6 % insatser. — TN upptog beloppet 297 kr till beskattning såsom inkomst av kapital. Hos PN yrkade A. att beloppet icke måtte beskattas. A. åberopade bestämmelsen i 19 § KL om skattefrihet för vinstandel eller premieåterbäring, som försäkringstagare fått uppbära för annan försäkring än livförsäkring. PN: ej ändring. A. fullföljde hos KR. TI hävdade, att nyssnämnda bestämmelse hade avseende allenast å personförsäkringar och utgjorde komplement till hithörande föreskrifter i 46 § 2 mom. KL med anvisning. Det utskiftade beloppet torde fastmera vara att hänföra till sådan ut-

delning från ekonomisk förening, varom förmålades i 38 § 1 mom. KL och som vore att anse såsom inkomst av kapital. PN hade också betraktat det till A. utskiftade beloppet såsom sådan utdelning. KR hörde försäkringsinspektionen, som uttalade, att utdelningen vore att hänföra till sådan vinstandel — innefattande jämväl viss återbetalning av erlagda försäkringsavgifter — som avsåges i 19 § KL. KR förklarade ifrågavarande utdelning icke utgöra skattepliktig inkomst. Hos RR anförde TI, att utdelning av ifrågavarande art borde beskattas antingen i form av utskiftnings-skatt hos det utskiftande bolaget eller hos den som erhöle utdelningen. Om beskattning ej kunde ske hos bolaget, borde den ske hos delägaren. Då enligt 53 § KL och 7 § SF s.k. sockenbolag frikallats från skattskyldighet för inkomst — med viss inskränkning, varom nu ej vore fråga — torde någon utskiftningsbeskattning hos sådant bolag icke kunna komma ifråga. Följaktligen borde beskattning ske hos försäkringstagaren, så mycket hellre som fråga vore om premiemedel — med bortseende i förekommande fall för tillskjutna belopp och premier för försäkring av personligt lösöre — för vilka försäkringstagaren finge anses tidigare ha åtnjutit avdrag vid inkomsttaxeringen. Skulle beskattning icke kunna ske vare sig hos bolaget eller hos försäkringstagaren, föreläge en lucka i skattelagarna, som näppeligen torde ha varit avsedd. A. bestred bifall. I 19 § KL med anvisningar skildes ej på person- och sakförsäkringar i återbäringshänseende. Andra undantag än för livränteförsäkringar gjordes icke. RR: ej ändring. (RR:s utslag den 20/11 1951.)

Deklaration eller ej?

Besvär av trävaruhandlaren B. angående inkomsttaxering år 1948. — På framställning av B. medgav TI den 25/3 1948 anstånd med avlämnande av självdeklarationen till den

19/4 samma år. Sistnämnda dag ingavs till TO en deklARATION, i vilken inga andra sifferuppgifter lämnades än 12.000 kr att taxera statligt och kommunalt. Inga bilagor hade bifogats. Under "övrige upplysningar" skrevs: "Enär bokslutet ännu ej hunnit färdigställas komma kompletterande uppgifter att insändas snarast möjligt". En fullständig deklARATION avlämnades sedermera till TO den 29/4 1948. TN och PN taxerade B. för vissa belopp. Hos KR yrkade B. nedsättning. TO och TI hemställde att besvären icke måtte upptagas till prövning. TO framhöll, att allmän självdeklARATION enligt 29 § TF skall upptaga bl. a. alla förvärvskällor beträffande vilka skattskyldighet för beskattningsåret åligger den skattskyldige, uppgifter angående i förvärvskällorna ingående fastigheter, intäkter och avdrag inom varje förvärvskälla o. s. v. Den fullständiga avsaknaden i detta fall av de väsentligaste konstitutiva uppgifterna visade, att B:s första självdeklARATION icke framställde sig såsom en till grund för taxeringen avsedd självdeklARATION. B. hade lika gärna kunnat prestera en likadan deklARATION inom den ordinarie deklARATIONstiden. Det beviljade anståndet hade förty medfört en förfelad verkan. Vid bedömande av huruvida deklARATIONsskyldigheten fullgjorts, borde även sakens straffrättsliga sida beaktas. Då den sist avlämnade deklARATIONEN innefattade frivillig rättelse av den första, kunde något straffrättsligt ansvar ej ifrågakomma. Men icke heller om den senare avgivna deklARATIONEN icke funnits, hade man kunnat döma för falskdeklARATION, eftersom den första deklARATIONENS preliminära karaktär vore uppenbar. TI betonade den uppkomna frågans principiella betydelse, då det av B. praktiserade tillvägagångssättet vunnit allt större spridning i fall då godtagbara skäl för erhållande av ett formellt riktigt anstånd icke kunde anföras. Skulle systemet godtagas, innebure detta att

bestämmelserna i 36 § TF om tiden för självdeklarationens avgivande och om anstånd med avgivandet bleve helt illusoriska. — KR ansåg den av B. först avgivna deklarationshandlingen icke uppfylla fordringarna för en allmän självdeklaration med hänsyn till bestämmelserna i 29 § 1 mom. TF. Den senare avgivna deklARATIONEN hade icke inkommit till vederbörande inom föreskriven tid. B. hade icke visat skälig anledning till sin försummelse och icke heller extraordinär besvärsmått. På grund härav prövade KR icke besvären. — RR förklarade emellertid, att den av B. den 19/4 1948 på heder och samvete lämnade samt å vederbörlig blankett avfattade uppgiften måste oaktat dess ofullständighet anses inefatta av B. avgiven allmän självdeklaration. Målet återförvisades därför till KR. (RR:s utslag den 20/11 1951.)

Återvunna värdepappersavdrag. Eftertaxering

Besvär av järnhandlaren S. angående eftertaxering för år 1945. — S. bedrev till och med den 30/6 1944 rörelse under firma S. & L. Järnhandel. Den 1/7 1944 överläts rörelsen till S:s Järnhandels Aktiebolag. Därvid erhöll S. bl. a. ersättning för överlätna inventarier med 16.000 kr. Inventarierna voro i firmans räkenskaper nedskrivna till en krona. Avskrivningarna hade av S. helt utnyttjats i taxeringshänseende. Rörelsens ombildning till aktiebolag omnämndes först i S:s år 1946 avlämnade deklARATION. 1946 års TN eftertaxerade S. för år 1945 för återvunna värdepappersavdrag med 15.999 kr. PN — KR — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 23/11 1951.)

Avbetalning å köpeskilling eller periodisk utbetalning?

Besvär av handelsidkarskan Dagny J. angående inkomsttaxering år 1946. — J. övertog från och med den 1/1 1945 en tobaks- och tidningsaffär.

Hon hade tidigare varit anställd hos överlåtaren, H. Vid köpet erhöll H. 10.000 kr, därav för varulager och inventarier 6.995 kr resp. 1.694 kr samt för överlåtelsen 1.310 kr. Därjämte hade J. under 1945 till H. utbetalat 3.300 kr enligt följande föreskrift i köpeavtalet: "Utöver förenämnda vederlag å kr 10.000, som jag J. den 22 dennes skall erlægga till H., förbinder jag J. mig att månatligen till H. erlægga kr 275 med början den 1 januari 1945, så länge H. lever, dock högst till ett belopp av kr 12.000. Därest H. skulle avlida, innan detta belopp av kr 12.000 av mig J. guldits, skall min J:s månatliga betalning upphöra". Av J. yrkat avdrag från rörelseinkomsten för utbetalningen å 3.300 kr såsom varande H:s "andel i rörelsevinsten" ogillades av samtliga instanser. (Två ledamöter i RR ville dock medgiva avdrag såsom för periodisk utbetalning.) (RR:s utslag den 4/12 1951.)

Fråga, huruvida skattepliktig realisationsvinst uppkommit för person som genom gåva överlåtitt fastighet till sin son, då denne därefter sålt fastigheten. Skenavtal?

Besvär av frisörmästaren F. angående inkomsttaxering år 1947. — F., som förvärvat en fastighet genom köp år 1941 (osäker uppgift), överlät fastigheten till sin son B. genom ett den 12/3 1946 dagtecknat gåvbrev. Sonen, vilken den 3/7 1946 uppnådde myndig ålder, sålde fastigheten den 11/7 1946. TN, som ansåg att F. överlätitt fastigheten till sonen för att undgå beskattning för vid försäljningen uppkommen vinst, taxerade F. för realisationsvinst genom fastighetsförsäljningen. PN fastställde TN:s beslut samt påförde F. skatt enligt övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen för skattepliktig inkomstökning, motsvarande realisationsvinsten. Hos KR yrkade F. att, enär han icke sålt utan skänkt bort berörda fastighet och följaktligen det vid taxeringarna gjorda an-

tagandet att han njutit realisationsvinst vore felaktigt, inkomstaxeringarna måtte nedsättas. KR: ej ändring. F. fullföljde hos RR. TO sökte — under vidhållande av uppfattningen att syftet med överlåtelsen av fastigheten varit att undgå beskattning — göra gällande att gåvan fördenskull vore att anse såsom fingerad. TI anförde att, enär F. redan före dagen för gåvan beslutat sig för försäljning och vad som givits till sonen därför varit icke fastigheten utan den väntade köpeskillingen för densamma samt angivandet av fastigheten såsom gåvans föremål skett i avsikt att undgå beskattning för realisationsvinst, gåvobrevet finge anses ha tillkommit för skens skull. — RR fann, enär icke visats, att F njutit vederlag för fastigheten, eller ådagalagts annat förhållande, som kunde grunda antagande att den till hans son i laga ordning verkställda överlåtelsen endast ägt sken av gåva eller eljest saknat giltighet, F. — oavsett av vad skäl gåvan tillkommit — icke kunna beskattas för den vinst, sonen erhållit vid sin försäljning av fastigheten. I enlighet därmed nedsattes F:s inkomsttaxeringar och undanröjdes skattepåföringen enligt övergångsbestämmelserna till uppbördsförordningen. (RR:s utslag den 5/12 1951).

An m.: Jämför denna tidskrift årg. 1951 s. 41 (= RÅ 1950 ref. 37). Enligt den lydelse 35 § KL erhållit genom SFS 1951: 761 skall från och med 1953 års taxering gälla att, där est egendom, som skattskyldig erhållit såsom gåva av make eller skyldeman, av givaren förvärvats genom sådant fång som kan grunda realisationsvinst, frågan om och i vad mån skattepliktig realisationsvinst skall anses föreligga skall bedömas med hänsyn till sistnämnda fång. Ändringen torde ha föranletts av fall sådana som det här återgivna.

Resning

A. Besvär och ansökan av f. lantbrukaren H. angående inkomsttaxe-

ringar åren 1941—1943. H. beskattades åren 1941—1943 för pension från Byrån för veteraner i USA. Sedan H. fått reda på att han icke bort skatta för denna pension på grund av bestämmelsen i 1 § 1 mom. e) tillämpningskungörelsen till avtalet med USA för undvikande av dubbelbeskattning, yrkade han i en till länsstyrelsen i länet den 6/4 1946 inkomsten, till länets PN överlämnad skrift, att taxeringarna måtte nedsättas med de belopp, som obehörigen tagits till beskattning. PN fann yrkandet såsom för sent framställt icke kunna upptagas till prövning. Hos KR vidhöll H. yrkandet. Vid deklaratortiden de ifrågavarande åren hade han hos länsstyrelsen gjort upprepade försök att få upplysning om, huruvida han skulle uppta pensionen i deklARATIONEN, dock utan att lyckas, varför han deklarerat densamma. KR ej ändring. H. fullföljde hos RR. För den händelse besvären icke kunde upptagas till prövning, yrkade H. att han ändock måtte förklaras berättigad återfå för mycket erlagd skatt. RR förklarade KR:s utslag vara lagligen grundat men beviljade H. resning med hänsyn till de i målet upplysta omständigheterna samt nedsatte taxeringarna ifråga. (RR:s utslag den 11/12 1951.)

B. Ansökan av fräsaren R. angående taxering till statlig inkomstskatt år 1949 i S. — R. blev år 1949 taxerad under två nummer i taxeringslängden för S. stad. R. kände endast till den ena taxeringen. I en till RR den 6/2 1951 inkomsten skrift anförde R.: När jag år 1949 avlämnade min självdeklaration hade jag emottagit debetsedel å slutlig skatt i E. stad. Denna upptog inga skattebelopp. Som utlänning är jag inte särdeles bevandrad i svenska skatteförhållanden. Jag gjorde ej något avdrag i min deklaration för påförd kommunalskatt. Den 12/1 1951 erhöll jag meddelande om att jag resterade för kvarstående skatt enligt 1948 års taxering i V. stad. Jag tillskrev då

Kammarrätten

RÄTTSFALL

Hustruavdrag

I sin år 1950 avgivna självdeklaration redovisade en person, här kallad fru Y, 2 700 kr i nettointäkt av "patentrörelse", vilken rörelse uppgavs vara förvaltd av ett å annan ort än i Y:s hemortskommun bedrivet aktiebolag. Å en vid deklarationen fogad bilaga hade rörelsens bruttointäkt angivits, varifrån Y tillgodofört sig avdrag bl. a. för resekostnader och utgifter för telefon med vissa närmare angivna belopp. — Tillika yrkade fru Y i egenskap av gift kvinna avdrag med 1 000 kr vid taxeringen till statlig inkomstskatt och 300 kr vid taxeringen till kommunal inkomstskatt.

Sedan vederbörande TN vägrat sistnämnda avdrag men i övrigt godkänt deklarationen, anförde Y besvär hos vederbörande PN under yrkande om godkännande av de i deklarationen, gjorda hustruavdragen. Till stöd härför anförde Y bl. a. följande. Av förarbetena till 1947 års lagstiftning om särskilda avdrag för gift kvinna framginge otvetydigt, att fråga varit om att, vad statsbe-

skattningen anginge, återinföra den särskilda avdragsrätt, som tidigare funnits men som avskaffats i samband med 1938 års skattereform. Ifråga om kommunalbeskattningen vore det utan vidare klart, att den år 1947 vidtagna förhöjningen av det särskilda avdraget för gift kvinna endast vore en påbyggnad av gällande lagstiftning, Härav måste dragas den slutsatsen, att vid tillämpningen av 1947 års ifrågavarande lagstiftning några nya regler angående avdragsrätten, vilka till väsentlig del förändrade innebörden av denna rätt, icke borde eller ens finge tillämpas vid taxeringen. Vid en undersökning av hittillsvarande praxis på detta område, funne man, att avdragsbestämmelserna tolkats helt i enlighet med författningens bokstav, vilken också, om man ginge tillbaka till förarbetena vid införandet i den svenska lagstiftningen av avdragsrätten (se t. ex. 1927 års proposition med förslag till kommunalskattelag) överensstämde med lagstiftarens mening. Enligt hittillsvarande praxis tolkades avdragsbestämmelserna så, att för

kronokamreraren i V. och fick en dubblett av debetsedeln. Jag har intet att anföra mot den å debetsedeln påförda skatten, men anser mig vara berättigad att få min taxering år 1949 till statlig inkomstskatt nedsatt

med 423 kr. TI — som påpekade dubbeltaxeringen i S. — anhöll, att R:s skrift måtte överlämnas till PN för vederbörlig åtgärd. RR beviljade resning och överlämnade R:s ansökan till PN. (RR:s utslag den 13/12 1951.)